

زیباترین اذان های ایرانی

اذان گویی در بین استادان موسیقی آوازی از سال های بسیار دور رواج داشته که بیشتر ملودی آن نیز در بیات ترک و گوشه روح الارواح اجرا می شد. از جمله استادان بزرگ آواز که به اذان گویی نیز مشهور بوده اند، می توان به سید حسین عندلیب اصفهانی مؤذن مسجد سپهسالار (مطهری)، حاج مؤذن تفرشی پدر حسین قلی خان نکيسا که در عهد محمد علی شاه، مؤذن مشهوری بود. ابوالحسن دماوندی مؤذن مظفرالدین شاه، سید عبدالرحیم اصفهانی استاد دماوندی، قربان خان قزوینی معروف به شاهی و تاج اصفهانی اشاره کرد. اینجا برایتان مجموعه ای از اذان های ماندگار ایران را انتخاب کرده ایم.

۱ اذان جذاب ابوالحسن دماوندی

قدیمی ترین و شاید نخستین اذانی که روی صفحات گرامافون به جا مانده اذانی است متعلق به جناب ابوالحسن دماوندی که در سال ۱۳۰۸ ضبط شده و در فواصل بیات ترک است. وی را اینگونه معرفی می کنند. خواننده و اذان گوی عین الدوله (صدراعظم مظفرالدین شاه) که در سال ۱۳۴۶ یا ۱۳۵۰ شمسی متولد شد.

حسن مشحون در کتاب تاریخ موسیقی ایران روایت کرده است: «دماوندی در مصاحبه رادیویی (جمعه ۱۴ دی ماه ۱۳۵۰) گفته: اکنون ۱۰۰ سال دارم و گفتن اذان را ابتدا از سید جعفر لاهیجی که استادی عارف بود و با پدرم دوستی داشت آموختم؛ به این ترتیب که روزها می رفتم سر خندق تهران و او خوانندگی به ویژه اذان گفتن را به من می آموخت. بعد به اصفهان رفتم و از سید عبدالرحیم، استاد خواننده اصفهانی استفاده کردم و مدتی به اتفاق نزد خوانین اصفهانی رفتم».

صفحاتی که از او به جا مانده یک صفحه اذان، یک صفحه آواز افشاری با تار آقامیرزا حسینقلی و یک صفحه هم با تار حاجی علی اکبرخان شهنازی است. جناب دماوندی در سال ۱۳۵۹ شمسی درگذشت.

۲ جلال الدین تاج اصفهانی

حدود ۱۵ سال پس از اذان جناب دماوندی، جلال تاج اصفهانی اذانی باشکوه با سبک و تحریرهای منحصر به فرد این استاد مسلم آواز ایرانی را در دستگاه آوازی بیات ترک اجرا کرده است. قدرت و طنین وی در این اجرا مجذوب کننده و مسحورکننده است.

گفته می شود امام موسی صدر رهبر ایرانی شیعیان لبنان هم به صدای وی علاقه خاصی داشته.

۳ اذان رحیم موذن زاده اردبیلی

اذان گوش آشنای ما اذان رحیم موذن زاده است که هنر اذان گوئی قدمتی ۱۵۰ ساله در میان خاندان وی دارد. از راز ماندگاری اذانش که پرسیده بودند گفته بود: «من در وادی دیگری به دنبال آن می گشتم! می دانید چرا این اذان گیرا و زیباست؟ برای اینکه باطن خوشگل است. برای اینکه این اذان را با دهان روزه گفتم تا قربت الی الله باشد. این یک کار مادی نبود، بلکه معنوی بود. نتیجه اش را هم می بینید».

از دلیل ایرانی بودن لحن اذانش هم پرسیده بودند، گفته بود: «ما ایرانی هستیم. اذان ما باید برخاسته از خودمان باشد. الان اذان خوان هایی هستند که تقلید می کنند از عربستان و این پسندیده نیست. خود ما باید ابتکار به خرج دهیم».

استاد محمدرضا شجریان که خود در خواندن قرآن و مناجات صاحب شناخت و مهارت غیرقابل انکاری است، اذان موذن زاده را در تاریخ ماندگار می داند و می گوید موذن زاده دستگاه عظیم بیات ترک را در ۵ دقیقه خلاصه کرده است.

اما داستان چگونگی پیدایش این اذان را هم خودش چنین تعریف کرده: «یک روزی (در ۳۰ سالگی و سال ۱۳۳۴) تصمیم گرفتم تا یک اذان یادگاری بگویم. در استودی شماره ۶ هر گوشه ای انداختم نشد تا اینکه آن را در روح الارواح آواز بیات ترک به این شکل که بیش از ۵۰ سال پخش می شود، گفتم».

۴ اذان سلیم موذن زاده اربیلی

برادر آقا رحیم، آقا سلیم نیز یکی از مداحان معروف به زبان های فارسی و ترکی است که در سال ۱۳۱۵ خورشیدی در شهر اردبیل زاده شد.

وی که بیشتر نوحه هایی را که به زبان ترکی آذربایجانی سروده، به زبان های فارسی و عربی نیز تسلط دارد، اذان او اما در دستگاه ماهور است و شنیدنی.

۵ اذان عطاءالله امیدوار

عطاءالله امیدوار معمار، شهرساز، نقاش و موسیقیدان که فنون آوازی را نزد استاد سلیمان امیرقاسمی و دیگر اساتید موسیقی آموخته است نیز همانند دیگر آوازخوانان موسیقی ایرانی به اذان گویی در دستگاه های مختلف موسیقی از جمله دستگاه های نوا، همایون و چهارگانه پرداخته است.

به گفته بسیاری از اهالی فن، موفق ترین تجربه وی اذان در دستگاه چهارگه و گوشه منصوری است.

۶ اذان محمد آقائی

شیخ محمد آقائی روحانی، قاری قرآن و موزن خراسانی از قدیمی ترین موزنان برجسته و صاحب سبک آستان قدس رضوی و از پیشکسوتان تلاوت اذان در رادیو ایران بود. اذان مشهور وی از نظر لحن، صوت و نوع اجرا در تلفیقی منحصر به فرد و بسیار زیبا از آوازهای بیات ترک و شور است.

این اذان برای بسیاری از ما یادآور اذان های صلاه ظهر سال های دهه ۶۰ است با تصاویری از مساجد اصفهان و یزد.

۷ اذان حسین صبحدل

مرحوم حسین صبحدل از جمله موزنینی بود که به تمام زوایای موسیقی ایرانی تسلط کافی داشته و گفته می شود صدایی شش دانگ داشت و قرآن را نیز به خوبی تلاوت می کرد.

وی ابتدا در حسینه ارشاد و از سال هایی که دکتر شریعتی در آن مکان سخنرانی می کرد، پایه گذار برنامه های پیش از سخنرانی بود. در این برنامه ها بیتی به آواز از حافظ یا سعدی خوانده می شد و سپس فرزند استاد صبحدل

چند آیه ای از قرآن را تلاوت می کرد. جالب اینکه مرحوم دکتر شریعتی هم در یکی از کتاب هایش از تلاش های وی یاد می کند.

اذان های صبحدل در واقع جزو آخرین اذان های شکوهمند ایرانی است. اذان مشهور وی در ماهر و اذان دیگر وی در آواز بیات ترک است که آن نیز از شهرت برخوردار است. به گفته بسیاری از صاحب نظران، اذان موزن زاده و صبحدل هم پهلوی و هم ردیف هستند و نمی توان یکی را از دیگری برتر دانست.

۸ اذان حسینعلی شریف

از اذان های ماندگار و خاطره انگیز ایرانی، اذان استاد حسینعلی شریف در مقام حجاز است.

وی نقل می کند در سال ۱۳۵۹ برای تلاوت قرآن به دیدار استادش آقای صدرزاده که در آن زمان به تازگی برای تولید برنامه های مذهبی به رادیو آمده بود می رود و به پیشنهاد وی این اذان را به صورت فی البداهه اجرا می کند.

۹ اذان جدید با نام انتظار

بسیاری از دانشجویان سال های قبل دانشگاه تهران، موزن جوان و دانشجویی به نام روح الله کاظم زاده را به یاد می آورند که اندک اندک به سبک خاصی در اذان گوئی دست یافت.

اگرچه این اذان از نظر فرم و ارزش موسیقایی به هیچ وجه قابل مقایسه با سایر اذان های پیشین نبوده و حتی نزدیک به تم های اصیل موسیقی ایرانی هم نیست اما گویا ملودی پرسوز و گداز و حزن آن حکایت از عاشقی و فراق دارد که آن را متمایز می کند.

یک منوی پیشنهادی برای شنیدن آنلاین و دانلود اذان و قرآن و تواشیح

اذان دات کام

داشتن یک بانک صوتی از اذان های مختلف گوش شما را به شنیدن سبک های متنوع آن عادت می دهد. در هر حس و حالی که باشید، می توانید یکی از مودن ها را انتخاب و صدای آن را برای خودتان پلی کنید. اگر تا امروز برای خودتان بانک مرتبی از اذان ها و تلاوت ها را آماده نکرده اید، این چند پیشنهاد آنلاین می تواند کار شما را راه بیندازد.

www.aviny.com

در بخش صوتی وب سایت شهید آوینی بیش از ۱۲۰ اذان برای شنیدن آنلاین و دانلود تدارک دیده شده. ۹۲ اذان قدیمی و جدید از مودن های ایرانی و خارجی؛ از مرحوم مودن زاده اردبیلی و کریم منصوری تا عبدالباست و منشاوی. اذان های سه حرم مدینه، مسجدالحرام و مشهدالرضا (ع) هم برای دانلود در این قسمت قرار داده شده.

در کنار اینها می توانید دو اذان حزن و انتظار را هم از قسمت دیگر اذان ها دانلود کنید. در قسمت صوتی وب سایت شهید آوینی، انواع و اقسام تواشیحی که قبلا شنیده اید هم برای دانلود در این قسمت قرار داده شده. اینجا می توانید تواشیح گروه های طوبی، الغدیر، اهل بیت، میثم، ثقلین، قدر و اسوه را گوش کنید. آلبوم های عصر جمعه، شوق شقایق و روزی تو خواهی آمد هم موجود است. تواشیح لبنانی، عربی، ترکی و پاکستانی هم برای دانلود تدارک دیده شده که بعضی از آنها را قبل از این هم از رادیو و تلویزیون شنیده اید.

www.ghorany.com

این سایت قابلیت قرائت همزمان قرآن با ۲۹ صوت بسیار زیبا از ۲۵ قاری بین المللی و همچنین ترجمه های گویای فارسی و انگلیسی را دارد. به راحتی می توانید سوره، آیه، جزء و صفحه مورد نظرتان را انتخاب کنید و بگویید با قرائت کدام قاری برای شما بخواند.

اینجا امکاناتی مثل جستجو در متن قرآن، امکان انتخاب ۱۰۱ ترجمه قرآن از ۴۱ زبان زنده دنیا و مشاهده ترجمه قرآن، تنها با قرار گرفتن مکان نما روی آیه مورد نظر هم مهیاست.

www.rasekhoon.net

لابد برایتان پیش آمده که گاهی بخواهید لابلای آیه ها و سوره های قرآن کریم و نامه ها و حکمت ها و دعاهاى نهج البلاغه و صحیفه سجادیه دنبال عبارت ها و کلمه های خاصی بگردید. «فیض آنلاین» در وب سایت «راسخون» این کار را برای شما راحت می کند. در قسمت قرآن می توانید متن کامل قرآن را همراه ۳ تفسیر و ۲ ترجمه مختلف بخوانید.

علاوه بر قابلیت جستجو در بین آیات و سوره ها، ترجمه های آیت الله مکارم شیرازی و امید مجد، تفاسیر علامه محمدحسین طباطبائی و آیت الله مکارم شیرازی و تلاوت آنلاین سه قاری معلقى، شاطرى و سعد الغامدى هم در این بخش موجود است.

برای قسمت نهج البلاغه هم علاوه بر امکان جستجو، ترجمه های محمد دشتی، فیض الاسلام، سید جعفر شهیدی و امید مجد و ۴ تفسیر شرح ابن ابی الحدید، شرح ابن میثم بحرانی، محمدتقی جعفر تبریزی و مصطفی زمانی نجف آبادی پیش بینی شده.

متن صحیفه سجادیه هم با ۲ تفسیر و ۴ ترجمه تدارک دیده شده؛ ترجمه های فیض اسلام، محمد تقی خلجی و سید احمد سجادی و تفسیرها و شرح های سید علیخان حسینی، سید محمد باقر موسوی حسینی، شیخ حسین انصاریان، بدیع الزمان قهپایی و حسن ممدوحی کرمانشاهی.